

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 126 Din
Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCOUVENEC

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7363, Zagreb št. 39.011, Praga-I Dunaj 24.797
Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96 — Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku — Ilustrirana priloga „Teden v slikah“

Vera in narodno življenje

Pariz, majnika 1937.

Francija je čudovita dežela, v kateri poleg brezdnovite moralne zvrženosti, najdemo toliko moralne resnobne in vzvišenosti, kakor v malokateri drugi deželi. Moderno Francijo pretresa huda moralna in socialna stiska, toda Francija je obenem kritična in veliko ljudi je v njej, ki spoznavajo zlo in se mu upirajo ter resno delajo na ozdravljenju. Vzrok, da zavzema katoliška cerkev v Franciji v današnjih tako kritičnih časih spoštovan položaj in da more v samem Parizu razvijati najintenzivnejšo duhovno-pastirsko in kulturno delavnost, je med drugim tudi v tem, da se francosko meščanstvo zaveda, kako zelo je narodu potrebna močna nadvsestna sila, da preboli globoke bolezni svojega organizma.

Te dni je obče spoštovani pariški nadškof kardinal Verdier slavil svoj mašniški jubilej in ob tej priliki je kanonik Thellier imel nanj javen nagovor, v katerem je omenil globoko-sežno moralno krizo, v kateri se danes z drugimi državami vred nahaja Francija in je dejal, da je treba potrepeljivo od znotraj na vnu, to je z dejavnim krščanskim življenjem po primeru prvih stoletij krščanstva graditi resnično krščansko družbo, v kateri bo imela vodilno vlogo nadvsestno prerodna plast ljudstva, ki mu je v smislu okrožnih zadnjih papežev treba posvetiti glavno pozornost. Zanimivo pa je, da se je v istem času oglasil predsednik parlamentarnega kluba radikalov Campinchi v javnem pismu, v katerem se v upravičeno socialnih reform, ki jih vlada hoče izvesti, sklicuje na papeževi okrožnici »Rerum novarum« in »Quadragesimo anno« ter pravi, da je Cerkev sama na take socialne reforme mislila že davno, preden se jih je lotila ljudska fronta, ki jo radikali podpirajo. Ne da bi se seveda z aktualnimi političnimi smernicami gospodov radikalov strinjali, moramo opozoriti na to izjavo radi tega, ker je zelo značilna za politiko radikalne stranke, ki je pred kakimi 50 leti začela borbo zoper katoliško cerkev v Franciji v imenu napredka, laične morale in svobodne misli. Sicer pa se boste spominjali, da je predsednik vlade Leon Blum sam nedavno poudaril podobnosti med njegovo reformo in socialnimi smernicami velikih socialnih enciklik katoliške cerkve. Pred enim ali dvema desetletji bi se vladni krogi v Franciji gotovo ne skušali sklicevati na kakšne izjave in akcije katoliške cerkve v javnih zadevah.

Razen taktičnih momentov, ki mogoče narokujejo odgovornemu voditelju francoske politike zadržanje, ki naj napravi dober vtis tudi na katoliške kroge, pa za temi pojavi tiči tudi že omenjena zavest, ki je danes, če izvajamo samo od Moskve plačane, žalibog številne, pristaje socialne revolucije v znamenju brezboštva, živa v veliki večini francoskega meščanstva, ki vidi izhod iz ogromnih političnih in socialnih težav sedanjega momenta v moralnem prerodu francoskega naroda. To je prišlo te dni zlasti do izraza na veliki skupščini zdravnikov vse Francije. Društvo zdravnikov, ki ne stoji pod vplivom nobene evetovno-nazorne struje in uživa od Pasteurjevih časov največji znanstveni sloves, je razpisalo anketo o vzrokih stalnega usihanja narodove plodovitosti. Skupščina je te odgovore pretresala in napravila končni zaključek, iz katerega je razvidno, da je pretežna večina francoskih zdravnikov soglasna, da vzroki padanja rojstev niso toliko socialnega, kolikor moralnega značaja. Dr. Ledoux pravi: »Samo tisti okrajzi kažejo še zdravo plodovitost, ki so ohranili tradicionalno moralno in krščansko duhovnost.« Drugi pravi: »Številne družine so v večini v tistih krajih, kjer je ostala vkoreninjena religija.« Potem navaja za vzgled katoliško Bretanijo, ki ima vasi, kakor na primer Lampaul, v katerih je plus rojstev nad smrtni tolik, da bi se francoski narod, ako bi to povprečno število vladalo po vsej državi, vsako leto pomnoževal za par sto tisoč duš. Zdravniki Sarente, Ornea in Visokih Alp so med drugim odgovorili: »Tam, kjer je mehanična civilizacija zaprla svet duše, povsod padajo rojstva, ker se moralne vezi med ljudmi neizogibno zrahljajo.« Njihov končni zaključek je: »Demografično vprašanje je predvsem vprašanje morale in vere.« Jako zanimiva je tudi tale izjava: »Vpliv verske morale na državljansko moralno je neutajljiv. Sebični individualizem se upira ideji družine. Egoističnemu uživanju se protivita dve oviri: otrok in vera. Zato se hočejo znebiti otroka in vere obenem. Družine z živim in globokim verskim čuvstvom so tiste, ki se sodelujejo v ustvarjanju dela na potomstvu. Padanje rojstev ni mogoče ustaviti, ako ne bodo vse narodne sile sodelovale pod vplivom verskih sil in verske discipline pri odstranjenju tega pojava.« Treba je pripomniti, da te izjave po večini izhajajo od zdravnikov, ki niso, kakor pravimo, konfesionalno opredeljeni, ki javno večinoma pripadajo levim strankam, imajo pa tako globok vpogled v človekovo duševnost, da spoznavajo centralno važnost religije za zdravo in pravo življenje.

Veliko se govori tudi o spominih, ki jih objavlja bivši šef sodne policije v Parizu, komisar Guillaume v »Paris Soir«. V teh spominih pravi, da »more sodobna civilizacija, ki od vseh strani pritiska na človeka tako, da obenem vzbuja njegove najslabše nagone, postati blagodejna le, če bo zopet priznala duši njeno pravo mesto v življenju posameznika in družbe. Kakršna je danes civilizacija, izpodriva na vseh poljih duha in ga nadomešča z gmozi in njenimi zakoni tako, da zavlađa v vesti človeka in družbe anarhija. Tudi znanost, ki se v tej smeri uveljavlja, človeka le upropašča.« In nadalje: »Na podlagi mojih dolgih izkušenj me ne bo nihče prepričal, da bi na splošno mogli ljudje, ki so izgubili vero, dolgo krotiti svoje nezdrave težnje, dočim more le globoko religiozen človek trajno ohraniti plemenito usmerjenost duše, potrebno mero notranjega soglasja in ideal dobre te bratstva, z eno besedo, pravo človeško dostojanstvo.«

Nesreča zasleduje vse „Zeppeline“

„Hindenburg“ eksplodiral

100 metrov nad letalskim pristaniščem
Do sedaj so našli že 35 mrtvih

Lakehurst, 7. maja. b. Snoči ob 19.20 po ameriškem času je prišel goreti nemški zrakoplov »Hindenburg«. Nemška zračna ladja je priplula z 12 urno zamudo, ker se je morala na poti boriti s silovitimi nevihtami. Imela je 60 mož posadke in 34 potnikov. Po dosedanjih vesteh je bilo rešenih 64 oseb, in sicer 20 potnikov ter 54 mož posadke. Mrtvih je doslej že 36. Te vesti pa so nestalne, ker se številke, ki prihajajo iz Amerike, stalno spreminjajo.

Eksplodirala je nastala v zadnjem delu zrakoplova, takoj nato pa še v srednjem delu trupa. Takoj je nastal velik požar in do 20 zvečer je zgorelo pol zrakoplova, medtem ko je ostali del zrakoplova zgorel popolnoma. Med rešenimi so tudi kapetan Lehman, Pruss in Stampf. Prva dva sta težko ranjena. Ameriško zepelinsko društvo poroča, da so njegovi uslužbenci videli, kako sta dve osebi skočili skozi okno gondole in padli na zemljo. Istočasno je zadnji del zrakoplova z veliko silo udaril v zemljo.

Eden izmed dvojice, ki sta skočila iz zračne ladje, je bil kapetan Lehmann, ki se je z lastnimi močmi oddaljil od nevarne cone, čeprav je že dobil težke opekline. Moštvo za reševanje je odpravilo nato kapetana Lehmana do avtomobila. Kapetan Lehmann je neprestano govoril pred se: »Ne morem razumeti, nikakor ne morem razumeti!«

Kot prvi se je rešil popolnoma zdrav ameriški potnik Herbert James Langhlin iz Chicago, ki je v trenutku prve eksplozije skočil skozi okno in z njim dva natakara.

Sožalje

Praga, 7. maja. c. Predsednik republike dr. E. Beneš je poslal sožalno brzojavko kanclerju in vodji Hitlerju.

Berlin, 7. maja. c. Roosevelt je poslal sožalno brzojavko Hitlerju k strašni nesreči zračne ladje »Hindenburg«. Hitler se je takoj zahvalil za sožalje in prosil predsednika Roosevelta, da naj izreče njegovo zahvalo vsem, ki so pomagali pri reševanju.

Pariz, 7. maja. c. Vse francoske radijske postaje bodo nocoj ob 20.30 obmolknile za eno minuto v znak žalosti zaradi nesreče »Hindenburga«. Predsednik republike Lebrun je izrekel brzojavno sožalje kanclerju Hitlerju.

Berlin, 7. maja. c. Vsi nocojšnji listi objavljajo uvodnike o nesreči »Hindenburga«. »Deutsche Allgemeine Zeitung« objavlja uvodnik pod naslovom: »Nemško letalstvo mora zmagati!« »Berliner Tageblatt« piše pod naslovom »Mi moramo naprej!« Vsi drugi listi pišejo v istem smislu.

Vzroki

O vzrokih katastrofe krožijo tri verzije: Nekateri trdijo, da je udarila v zrakoplov strela; drugi trdijo, da je skočila iskra iz motorja ter zažgala plin; tretji pa trdijo, da gre za sabotažo. Nemški poslanik dr. Luther je takoj odletel z letalom v Lakehurst ter obiskal kraj nesreče. Drugi strokovnjaki pa zopet trdijo, da je do nesreče prišlo bržkone zaradi tega, ker je popustila kakšna tesnilka, vsled česar je prišel uhajati plin. Trdijo, da je bila zračna ladja zaradi hude nevihte vsa elektrificirana ter da je zaradi tega prišlo do eksplozije. Ladjo je vodil kapetan Pruss, medtem ko mu je bil kapetan Lehmann dodan le kot svetovalec.

Davi so nastale na gorečem zrakoplovu še manjše eksplozije, ker je ogenj prodrl do onih re-

Francija sprejme pogodbo o zaščiti naših izseljencev

Belgrad, 7. maja. m. Kakor izvemo iz obveščenih krogov, bo v kratkem ratificirana s strani Francije pogodba o zaščiti naših delavcev v Franciji. Delavci bodo dobili po desetih letih pokojnino, v slučaju onemoglosti pa že v petih letih. Obenem bo Francija dovolila prihod v svojo državo 15.000 našim delavcem, večinoma rudarjem. Naši izseljenci v Franciji so postali tudi radi tega važen faktor, ker pošiljajo velike vsote denarja v domovino. Samo lani so poslali po banki Baruch 54 milijonov frankov.

„Prazniki imperija“ v Rimu

Rim, 7. aprila b. Jutri se prično tridnevne svečanosti proslave obletnice proglasitve italijanskega imperija. Določeno je, da se 8., 9. in 10. v vseh italijanskih mestih in vseh razobesijo zastave. Svečanosti v posameznih mestih se bodo vršile po navodilih, ki jih bodo dali pokrajinski tajniki fašistične stranke. V nedeljo bo v Rimu velika vojaška parada, v kateri bo sodelovalo 650.000 vojakov, od teh bo 15.000 kolonialnih čet.

Pa tudi od drugih strani nam iz najrazličnejših krogov in političnih ter svetovno nazornih struj Francije, ne v zadnji vrsti tudi iz njene sodobne literature, odmeva klic kanonika Thelliera: »Zgradimo zopet krščansko družbo!« Lequelléc.

zervarjev plina, ki so bili dobro zavarovani. Zrakoplovu se zjutraj še ni bilo mogoče približati. Ves prostor okrog goreče ladje je zaprt po vojaštvu in policiji.

Nemška preiskovalna komisija je popoldne z letalom odpovala v Cherbourg v Franciji, kjer bo še dohitela nemški parnik »Europa« in z njim odpovala v Ameriko na kraj nesreče. V komisiji so zastopniki letalske družbe, ki je lastnica »Hindenburga«, dalje zastopniki letalskih družb in letalskega ministristva.

Dunaj, 7. maja. c. Znani graditelj zračnih ladij dr. Eckener se je te dni mudil v Gradcu. Takoj je odšel na Dunaj, odkoder se je vrnil z letalom v Berlin. Casnikarjem je rekel: »Menim, da je vzrok nesreče to, da je bila ladja polnjena z vodikom. V Lakehurstu bi se ladja zopet napolnila s helijem. Ko je ladja pristajala, je najbrž blisk ali pa iskra prišla v vodik in zažgala ladjo. Toda ne izključujem, da je v ozadju sabotaža. Tej možnosti pripisujem celo 45 odstotkov.« Dr. Eckener je odšel v Berlin.

Vtis v Friedrichshafenu

Friedrichshafen, 7. maja. c. Zrakoplovna družba, ki prireja polete v Južno in Severno Ameriko je objavila danes, da bo »Groß Zeppelin« odletel dne 11. maja zopet v Južno Ameriko, in si-

cer tako, kakor je bilo določeno po voznem redu. Odkar vozi ta ladja v Južno Ameriko, je prevozila že 13.000 potnikov. Sicer pa je vse mesto v črnih zastavah in iz vseh cerkvá neprestano zvone. Največja je žalost seveda v tovarnah in hangarjih letalske družbe. V hangarjih dokončujejo prav sedaj sestrsko ladjo »Hindenburg«. Graditelj zračnih ladij je sklical vse delavstvo in mu sporočil, da se družba zaradi usodnih dogodkov ne bo ustavila in bo gradila še dalje zračne ladje in nova zračna ladja mora biti že v nekaj mesecih gotova. Promet z zračnimi ladjami se širi in raste. Od lanskega leta do letos se je promet razvil zelo uspešno in število potnikov se je v enem letu povečevalo.

Ta nesreča ne bo zlomila vodstva Zeppelinovih tovarn, da bi prenehala s svojim delom, ker je prepričano, da bo Zeppelinova ideja končno zmaga. Tovarna dela s polno paro dalje ter bo nujno zgradila nov zrakoplov, ki bo stopil na mesto »Hindenburga«. Tudi v tukajšnjih krogih izražajo sum, da gre za sabotažo z namenom, da se v trenutku, ko se ureja letalska zračna proga čez severni Atlantik, odstrani nevarni konkurent, ki se je v vseh preteklih letih izkazal kot zanesljiva zračna zveza čez Ocean.

(Glej poročila na 6. str.)

Anarhisti gospodarijo v Barceloni

Kupi mrličev po ulicah — Borbe trajajo dalje

Pariz, 7. maja. b. Dva francoska rušilca sta odplula s polno paro na pomoč francoskim državljanom in konzulatu v Barcelono. Francoski konzulat je snoči poslal nujno brzojavko vladi, naj pošlje vojne ladje, ker je položaj postal izredno kritičen in usoden za francosko kolonijo. V brzojavki prosi francoski konzul, naj se pošlje najmanj 200 pomorskih strelcev, da se omogoči odhod francoskim prebivalcem, ki jim grozi največja nevarnost.

Po informacijah iz Barcelone položaj od začetka meščanske vojne še nikdar ni bil v tem mestu tako kritičen kakor sedaj. Anarhisti nočejo nič več poslušati nobenih nasvetov in pozivov, temveč trdovratno vztrajajo na stališču, da prevzamejo oblast v svoje roke, ker so bili samo oni žrtvi in imajo edini zaslug za Katalonijo. Anarhisti na vse apele valencijske vlade in generalidada odgovarjajo s puškami in ročnimi granatami. Sklenili so, da sedaj uresničijo svoj načrt in obracunajo z izdajalci, med katere po njihovem prepričanju spadajo tudi komunisti in socialisti.

Ponoči so anarhisti potem svojih radijskih postaj poslali apel vsem pristajem v Kataloniji in ostali Španiji, naj se ne pustijo pomesti, naj ne pristanejo na nobena pogajanja, temveč naj enostavno prevzamejo oblast v svoje roke, ker je to naredba njihovega vodstva, ki odklanja vsakršna pogajanja z valencijsko vlado in generalidatom.

Od davi so se pričele v Barceloni krvave borbe med anarhisti in vladi zvestimi četami, ki pa jih je vedno manj. Civilna garda je prestopila na anarhistično stran, vlade pa se držijo le nekateri oddelki anarhistov in komunistov ter naskakovni oddelki policije, ki so imeli doslej največje žrtve. Po ulicah, kjer gospodarijo anarhisti, je vse polno mrličev. Konunisti in socialisti se borijo kakor levi, toda nimajo moči proti ogromni premoči dobro

oboroženih strelcev iz anarhističnih vrst, ki gredo po načrtu proti svojemu cilju.

Za Katalonijo je nastala največja nevarnost, ker so anarhistični bataljoni, ki so bili na bojišču pri Teruelu in ki so edini držali to fronto krepko v svojih rokah, dobili od vodstva nalog, da takoj zapustijo fronto in nastopijo proti Barceloni. Ze cel bataljoni anarhistov so odšli s te fronte s tanki, strojnimi in topovi proti Barceloni in bo brez dvoma njihov prihod povzročil pravo masakriranje komunistov in socialistov v mestu. Anarhisti so umaknili zlasti mnogo tankov z bojišča, tako da bodo imeli nacionalisti lahko nalogo, da zopet popravijo svoje položaje, ki so bili že v kritičnem stanju.

Kulturni boj v Nemčiji

Vatikan je odgovoril

Vatikansko mesto, 7. maja. Tukajšnji dopisnik dunajske »Reichspost« je svojemu listu poslal naslednje, na merodajnem mestu črpano poročilo o odgovoru, ki ga je sveta stolica poslala nemški vladi na njeno nedavno predstavko v papeževi okrožnici o položaju katolicov v Nemčiji:

Odgovor svete stolice, ki je bil izročen nemškemu veleposlaniku pri Vatikanu von Bergenu v začetku poudarja pravice Vatikana, da s svojimi škofi v Nemčiji neovirano obuje in da z njimi vzdržuje diplomatsko zaščitene zveze, po katerih jim lahko sporoča tudi svoje okrožnice, ne da bi jih kdo nadziral. Sveta stolica poudarja, da to pravico črpa iz splošnih državnopravnih in še posebej iz koncordatnih predpisov.

V nadaljevanju nota svete stolice podrobnostno

(Nadaljevanje na 2. strani.)

Zgodovinski prazniki Male zveze v Belgradu



Sprejem bratskih parlamentarnih odposlanstev. — Na levi: Dr. Čirić, dr. Malypetr, gospe, dr. Soukup, dr. Mažuranić. — Na desni: Dr. Čirić, Saveanu, Sandulescu.

Dr. M. Kučera, Topolšica

Sodobno zdravljenje jetike

Nedvomno je jetika bolezen, proti kateri se je človek okorno boril in je ni mogel obvladati niti po velikih naporih, ki jih je v ta namen storil. Celo serumi, vakcine (cepiva), posamezne kemične spojine in številna druga sredstva, ki so uspešno koristila pri zatiranju raznih drugih nalezljivih bolezni, niso mogli pri jetiki vidno vplivati kljub mnogoštevilnim poskusom. Tako je prodrl preprisanje, da tuberkuloza spada med obolenja, za katere več leka ni in v upati, da bi kmalu bil.

Ceprav skoro nič ni bilo videti, da so že nastale obolenja ozdravljiva, so se vendar množili pojavi, ki so očividno kazali, da se tuberkuloza kot družbena bolezen širi po zakonih, na katere ljudska volja ni brez vsakega vpliva. Pokazalo se je, da je povišanje življenjskega standarda povzročilo padec tuberkuloze v Angliji še prej ko je bila znana njena nalezljiva narava in potem-takem predno je človeštvo zavestno uporabljalo uspešne zaščitne mere proti okuženju. Nasprotno: jetika se v vojnem in povojnem času tembolj širi v kolikor je pomankanje najpotrebnejših življenjskih potrebščin bolj občutno.

Nastale so razne teorije, ki naj pojasnjujejo, kako se razvija jetika v zvezi z neurejenimi življenjskimi pogoji. Toda, pri nadaljnjem preizkušanju se je ugotovilo, da so pojmovali te vzajemne odnose enostransko, površno in jih precej izumetničeno osvetljevali v luči vladajočih naučnih prepričanj v medicini in biologiji. Ceprav se ta pojav v razvoju jetike ni mogel pojasniti, bil je vendar toliko globokosežen, da ga vsa poznejša znanstvena odkritja niso mogla ovreči, temveč so njegov značaj samo vedno bolj podpirali. Ne da bi podali izčrpnije slike tozadevnih pojmov moremo povdariti, da gre za zelo zamotana življenjska dogajanja, katera so zaznali šele po odkritju mnogih bioloških pojavov in ugotovitve njihove zveze z zaščitnimi silami in obrambo telesnega ustroja proti nalezljivim in mnogim drugim boleznim. Velika odkritja, ki se vrše baš v zadnjih letih na polju biokemije in drugod opravičujejo upanje, da bo človek že v doglednem času mogel z večjo gotovostjo nego danes vplivati na svojo življenjsko moč in zaščito proti poškodbam, katerim je stalno izpostavljeno njegovo sestavno bitje. Da se bo v tem miselnem spletu uspešno reševalo tudi vprašanje jetike, imamo že sedaj neizpodbitna jamstva.

Ce je to delo za zgraditev novih znanstvenih temeljev za uspešno zdravljenje jetike še tako važno, pripada vendar v svojih najširših razmahih šele bodočnosti.

Za današnji čas so mnogovažnejša stremjenja, na katerih sloni sodobno zdravljenje jetike, radi česar želimo, da jih danes predvsem zahtevamo.

Ni pričakovati, da to vprašanje na tem mestu obširneje obravnavamo radi tega ne bomo mogli omenjati uporabe Calmettove in drugih zaščitnih cepiv in prav tako ne kostne, sklepne, žlezne, kožne, očesne, ušesne jetike in ne jetike grla ter urogenitalnih in drugih sestavnih delov telesa, katerih zdravljenje se tudi že sedaj uspešno vrši in se moramo omejiti edino na zdravljenje pljučne jetike, ker je ta nedvomno najtežja bolezen, ter za bolnikovo usodo in zaščito zdravih največje važnosti. Razumljivo pa je to če povzamemo, da je pljučna jetika sorazmerno česta kot vse njene druge oblike in da je z jetiko grla, katera sama je neposredna posledica pljučnega obolenja, njena najvažnejša vrsta.

Novodobno zdravljenje jetike je vsklilo iz starih zdraviliških izročil. Zato so njegove najglavnejše dele, pravilno prehrano, zdravična uporaba ugodnih podnebnih in geofizičnih činiteljev, navažanje k zdravemu telesnemu in duševnemu življenju prenesli v sodobno zakladnico zdravljenja. Razlika je samo ta, da so ti zaostanki preteklosti svoječasno predstavljali vso bitnost zdravljenja, dočim so danes samo izhodišče stremjenja, ki pokazuje vedno bolj radikalno smer.

Zdravljenje današnjega časa je bistveno v tem, da izključimo bolne dele pljuč po možnosti čim bolj iz delovanja, iz neprestanega dihalnega gibanja, da bi po eni strani olajšali zaraščanje nastalih ran, kavern, ter vsrkavanje, celjenje ali trajen zastoj daljnega širjenja nastalih jetičnih sprememb in z druge strani na ta način preprečili raznašanje bolezenskih klic in drugih proizvodov te bolezni po krvi in mezovalnicah v ostalih organih. Izkušnje so pokazale, da je zoževanje in stiskanje obolelih del pljuč v to svrhu najpripravnější, ter tudi trenutno najzanesljivejši način, da zastavimo razdiralno delo tuberkuloze. To razdiralno delovanje se klinično javlja v vzmemirjenjem splošnega občutja, s trudnostjo, s slabljenjem teka, z nemirnim spanjem, z razdražljivostjo, hujšanjem, zvišanjem telesne toplote, nočnim znojenjem, krvavitvami, pljuvanjem, hripavostjo, tež-

kim požiranjem itd. Treba pa je dobro povdariti, da je velika razlika v načinu, kako človeški organizem reagira, tako na okuženje z jetiko, kot na njene strupe. Prav tako obstojijo druge bolezni in drugi vzroki, ki povzročajo iste ali slične telesne odzive. Zato je jasno, da ni mogoče samo iz teh znakov dokazati, niti zanikati možnosti jetike brez podrobnega strokovnega pregleda. Kadar pa je zveza teh znakov z jetiko dognana, so ti pojavi ob preiskavi pljuvka glede bacilov, odnosno elastičnih vlaken in ob rentgenskem pregledu, važne smernice za načrt zdravljenja in za oceno njegovega uspeha.

Četudi je samo načelo sodobnega zdravljenja, kakor vidimo jasno, vendar se je bilo treba mnogo truditi, preskušati, iznajti, je bilo treba celo številnih žrtev, da so zgradili metode, kako ga uspešno rabiti pri človeku in da so mogli poedine postopke sklopiti z mnogoštevilnimi in raznovrstnimi življenjskimi potrebami. Radi tega se je kolapsoterapija, kakor nazivljejo s skupnim imenom ta novi pravec v sodobnem zdravljenju jetike, razvila tekom časa v prostrano znanstveno polje, katerega plodove štejemo med najdragocenejše v zdravstvu sploh, posebej pa v nauku o tuberkulozi, socialni bolezni, ki ji doslej nismo mogli priti do živega.

Prvi obroč v razvojni verigi kolapsoterapije predstavljajo umetni pneumotoraki, načrtno vlivanje zraka v prsno duplino obolelega pljučnega krila,

a zadnji — torakoplastika, to je operacija med največjimi in najtežjimi v obče: izrezanje vseh reber na strani obolenja. Med temi členi so drugi postopki, kot plombiranje, odstranjenje preponskega žilca, vratnih mišic rebrosoncev, prežiganje zaraslih mren itd. Važno je, da se vrše mnoge oblike kolapsoterapije v različnih stopnjah na eni ali obeh straneh prsnega koša hkrati, same zase, ali pa v zvezi s še enim ali več postopki, tako da dobimo do 50 raznih vrst zdravljenja, ki jih pri jetičnih bolnikih sedaj tudi dejansko izvajamo.

Za naše razmere so ta dela nova in se v vsem obsegu opisujejo šele v zadnjih par letih. Ni čudno torej, da se o njih tako redko obravnava v širši nestrokovni javnosti in jih komaj zasledimo v program sodobne protijetične borbe. Medtem so aspehi, ki jih moremo doseči posebno s kolapsoterapijo, pač tako izredni in tako pomembni za zdravje, duševnost in celo gospodarsko stanje poedince in vse družbe, da si ni mogoče zamisliti uspešnega pokreta proti jetiki brez najširše uporabe te velike pridobitve na polju zdravljenja.

Šele kadar se bodo družba in njeni vodje seznanili z novimi znanstvenimi stremljenji in se pripravili o izredno pomembnih uspehih moderne terapije lahko pričakujemo tudi njihovo popolno razumevanje za velike potrebe slobodne borbe proti jetiki in voljo, da tem velikim potrebam zadostijo v najvišji meri njihove moralne in materialne moči. Poučevanje in pripravljajanje ljudstva v tem pravcu morajo prevzeti one naše ustanove, ki se bavijo s širjenjem protijetične delavnosti. S tem ne bodo edino izpolnile svojega dejanskega cilja, temveč posežile svoje propagandno delo z novimi močmi, za kar se javlja vedno večja potreba.

ABESINEC sedaj je špagete, a mi priljubljene



Ki-Ki BONBONE

Bodi kjerkoli Ki-Ki povsodi!

Zaloigra mladega slovenskega dekleta

Mlado slovensko dekle je doživelo te dni v Belgradu bridko razočaranje. Odšlo je v glavno mesto države, da tam s poštenim delom zasluži svoj potrebn kruh, padlo pa je v roke nekemu navidez solidnemu gospodu, ki jo je pri delu nepojmljivo zlorabljal. Ubogo dekle je delilo usodo mnogih slovenskih deklet, ki odhajajo na jug države. V navalu obupa in duševne ter telesne utrujenosti je dekle hotelo samo sebi končati življenje. Dekle je izpolnilo neko tekočino, o kateri je mislilo, da je absoluten strup, bila pa je jedova tinktura, ki za odporne ljudi ni strupena, pač pa je obupno borila za svoje življenje, toda rana v golancu je bila strašna in je dekle moralo umreti. Sramota pa se je nadaljevala še po smrti izmučenega dekleta.

Malokdo Ljubljancem ve, da mrtvašnica splošne bolnišnice ni samo mrtvašnica od prvih prostorih, kamor ima navadno sleherni dostop. To je mrtvašnica za one bolnike, ki jih morejo svoji pokopati vsaj v drugem, oziroma tudi tretjem razredu. To ubogo 16letno dekle pa je umrlo v popolni revščini ter je bilo prenešeno v zadnji del mrtvašnice. Ti prostori so zaklenjeni in kdor hoče pokopiti in pomoliti za dušo rajnika, mora pozvoniti.

Prislo so prijateljice in so hotelo malo pomoliti in pokropiti telo izmučene 16letne Milence. (Tako ji je bilo ime). Godrnjav paznik jim je odprl in se zadr nanje: »Kaj prihajate sedaj, saj veste, da sem na drugem koncu!« Prijateljice in sestre pokojnic so se razburile: »Kako pa naj vemo, da ste vi na drugem koncu mrtvašnice!« Paznik jih je spustil v zaklenjeni del mrtvašnice, toda sestre in dekleta so mogle samo moliti, kropiti pa ne, ker ni bilo ne blagoslovljene vode, ne kropila pri mrtvaškem odru. V življenju je deklica spala na trdih tleh, v smrti tudi.

Prisla je tudi mati, uboga reva, kakor prej njena mrtva hči. Prosila je paznika: »Odpri mi!« Toda paznik ima dober spomin in je materal nadl: »Saj ste bili že včeraj tu! Saj ste jo že videli!« Mati je protestirala in zahtevala: »Svojega otroka smem vendar videti!« Paznik pa je odgovoril: »Tolika dela imam z vami!«

To je en primer iz vsakdanjosti. Revez v mrtvašnici ne sme videti niti lastnega otroka. Prosim upravo splošne bolnišnice, naj takega brezsrčnega postopanja v svoji mrtvašnici več ne dopušta. Ubogemu dekletu, ki je v življenju toliko trpelo, ne more nihče več dati zadoščenja za prestane duševne in telesne muke. Zahtevam pa v imenu mrtve in meni osebno neznane 16letne Milence, da smejo vsaj v bodoče tudi reveži v mrtvašnici splošne bolnišnice kropiti svoje drage, čeprav ti niso na reprezentativnih mrtvaških odrih, temveč zadaj za zaklenjenimi vrati ali celo v kleti!

C. K.

Kmet siromak ali jesenska pomlad

St. Rupert nad Laškim, 6. maja.

S strahom in grozo se ozira naš kmet proti oblačnemu nebu; že dva meseca skoro vsak dan dež in nalivi; ako se za četrto ure prikaže sonce, v naslednji četrtinki ure se že nebo spet prevleče s temnimi oblaki, in ploha lije in treska na zamočvirjeno zemljo, da ni mogoče ničesar spraviti v zemljo. Že je maj tukaj, pa večina poljedelcev v laškem okraju in posebno v višjih legah še niti ovsa ni mogla spraviti v zemljo; kjer so nekako s

silo posadili krompir in koruzo, pa je seme zavrženo, ker v zmočvirjeni zemlji ne more skaliti, ampak segniti. Črešnje so v cvetu popolnoma uničene, ravno tako breskve in marelice. Popki na jablanah in hruškah se sedaj odpirajo, a ker cvetje dan za dnev zaliva neprestana ploha, se ljudje splošno bojijo, da letos ne bo kruha, ne pijače; strahotna letina se nam obeta. Naj se javna oblast na obupni položaj slovenskega kmeta, zlasti na Štajerskem, ozira in ga upošteva!

Izseljeniški otroci pridejo iz Nemčije

G. ban dr. Marko Natlačen je že čisto pokazal veliko srce za naše izseljence in veliko razumevanje važnosti izseljenstva za naše narodno gospodarstvo. Zadnje dni je dal zopet nov tak dokaz s tem, da je velikopotezno omogočil večji skupini otrok naših izseljencev iz Nemčije, da pride za en mesec v domovino svojih staršev na počitnice. Društvo Kršćanskih žena je pod vodstvom predsednice gosposdine Sadržarjeve in podpredsednice gospe banove dr. Natlačene sprejelo vso ureditev in oskrbo tega izleta. Izlet bo vodil naš izseljenški učitelj g. A. Slibar iz Gladbeka. Tudi nemške oblasti, kakor nam poročajo iz Nemčije, bodo šle temu izletu na roke in dovolile otrokom prosto vožnjo po nemških železnikah. Zvečine bodo otroci sami plačali vse stroške tega izleta. Revnim otrokom brezposelnih delavcev bo pa g. ban omogočil to veliko veselje. Iz Nemčije poročajo, da je zavladalo med učenci G. Slibarja veliko veselje in se že naprej vesele lepih dni v domovini svojih staršev, katere še niso nikdar videli, pač pa slišali že toliko lepega doma od staršev in pri slovenskih tečajih od izseljenškega svojega učitelja. Posebno se vesele tega, odkar so dobili od učencev in učenek meščanske šole iz Ljutomer a krasen album z razglednicami najlepših krajev Slovenije in žaro slovenske zemlje, katere so jim poslali pod vodstvom učiteljice gdč. Šuštaršičeve. Skupina pride v Ljubljano v začetku avgusta in ostane tukaj do začetka septembra, ko pridejo ponje njih starši, ki pridejo v domovino z večjo skupino slovenskih izseljencev, ki pride na proslavo desetletnice Rafaelove družbe in na veleeenje, kjer bo pri razstavi slovenskega tiska tudi odedek za naš izseljenški tisk. Pridejo najbrže s posebnim vlakom, poleg posebnega vlaka, ki bo pripeljal izseljence iz Francije, Belgije in Holandije. Otroci se bodo udeležili te proslave tudi na Brezjah, kjer bodo opravili svojo božjo pot. Rafaelova družba pripravlja za takrat tudi poseben izseljenški dan za našo šolsko mladino, ki bo pozdravila izseljenške otroke in navezala z njimi zveze ljubezni. Zvečine bodo ti otroci ostali za vedno v Nemčiji. Vendar bodo pa tako dobili ljubezen do domovine in naroda svojih staršev in ji ostali zvesti v državi, kjer bodo ostali. In ko bodo odrasli, bodo vsikdar podpirali prijateljsko razmerje med našo in nemško državo.

Železniška nesreča na mariborskem kolodvoru

Maribor, 7. maja.

Snoči se je naglo razširila po mestu vest o železniški nesreči, ki se je pripetila na mariborskem kolodvoru. K sreči pa so se govorice o nesreči izkazale kot pretirane. Nesreča se je res pripetila, in sicer pri premikanju tovrnega vlaka, ni pa povzročila nobene katastrofe, škoda pa samo toliko, kolikor stane delo pri spravljanju iztirjenega stroja in vagonov nazaj na tir. Pač pa je bil le srečen slučaj, da ni zavzela nesreča katastrofalnega obsega. Dogodek se je odigral sinoči ob 20.0. Premikalna lokomotiva se je s kolodvora peljala 15 natoženjenih in 2 prazna tovorna vagona proti železniškemu mostu. Na nasipu med Plinarško in Mlinsko ulico pa je lokomotiva iz dosedaj nepojasnjenev vzroka prevzela vse signale in podrla ovalna naprave ter zavozila na slepi tir, pri čemer je iztirila. Z njo vred sta izkočila s tira še dva vagona. Iztirjenje se je pripetilo nekako v višini mestne klavnice malo pred mostom. Lokomotiva je obvisela na pobočju strmeja in visokega nasipa, zelo močno nagnjena, da je le malo manjkalo, pa bi se bila zvalila po nasipu navzdol. Tudi iztirjeni vagoni so se močno nagnili, obviseli pa so še na pobočju.

Litija

Smrtna kosa. Po kratki mučni bolezni je umrl v Litiji na praznik Vnebohoda jutraj g. Albert Dimec, višji uradnik direkcije državnih železnic v Ljubljani, star komaj 57 let. Pred letom dni se je stalno naselil v Litiji, kjer si je radi svojega mirnega in blagega značaja takoj pridobil simpatije litijskega prebivalstva. Med uradništvom pa je bil radi svoje izredne vestnosti, skromnosti in uslužnosti vsoesplošno priljubljen. Rojen je bil v Grobelnem kot sin zelezničarja. Pogreb bo na litijsko pokopališče v soboto popoldne ob pol 4. Naj mu sveti večna luč! — Žalujemo naše iskreno sožalje!

Elektrifikacija Savinjske doline

Občine Gornjeleško, Braslovec, Sv. Pavel pri Prebodu, Sv. Jurij ob Taboru in Vransko so po lepo uspelem zborovanju v Sv. Juriju ob Taboru dne 18. aprila t. l. konstituirale svoj glavni elektrifikacijski

— Dolžnost vsake žene je, da pazi na redno stolico, ki jo doseže z naravno »Franz-Josefovo« grenko vodo, ako jo jemlje vsak dan v manjši množini. Prava »Franz-Josefova« voda deluje milo, prijetno, naglo in zanesljivo.

Ogl. reg. B. br. 80474/35.

Timotej:

Flores Mariani

7. Sv. Terezija D. J.

30. septembra 1897.

Dva rimska dneva obsegata kar dva tečaja vso pomembno svetlost njenega življenja. Dvajseti november 1887 in sedemnajsti maj 1925!

Prvikrat se Terezija priporoča papežu, drugikrat se papež priporoča — sveti Tereziji. Vlogi sta se zamenjali.

Dvajsetega novembra 1887 je odhajala Terezija nekam žalostna iz Rima. Težila jo je beseda papeža Leona XIII.: »Vetopila boš v Karmel, kadar bo hotel ljubi Bog.« Deklico je skrbelo, če bi Bog tega ne hotel; ali če bi hotel, da se to še ne zgodi kmalu. Sedemnajstega maja 1925 je prihajala tisočera in in tisočera množica vesa radostna v Rim, v baziliko sv. Petra, da s papežem Pijem XI. iskreno in vzdano zakliče: »Sveta Terezija, prosí za nas!«

Čudno, da moremo biti taki, da nas bolj ne prešune in ne prevzame, če se spominimo, da sta se obadva ta dogodaka dogodila skoraj pravkar in torej v naši dobi.

Vendar papežev Rim je bil ob kanonizaciji svoje nekdanje romarice zelo žuječ in pozoren. Tisto noč 17. maja 1925 se je v Rimu zgodilo čudo, kakor ga pač ni bilo na prostranem trgu sv. Petra videti že 55 let. od 28. junija 1870: od vigilijske praznika apostolskih prvakov sv. Petra in Pavla. Papež je zopet dovolil, da se razsvetli Michelangelova ku-

pola nad vatikansko baziliko. »Toda plezalec in prižigalec, ki bo tam na kupoli v nevarnosti za svoje življenje prižigal luči,« je modro poskrbel sv. oče zanj: »mora prej na ta dan sprejeti zakrament sv. epovedi in sv. obhajila.« Akrobat je srečno rešil nalogo.

Pri ehavističnem kongresu 1922 je bila razsvetljena le fasada in kolonad in križ na cerkvi. Ob kanonizaciji sv. Terezije pa je žarela v čudoviti svetlobi vsa kupola.

To je bil Marijin majniški večer in čudeži!

Tedaj je namreč stopila in se dvignila na kršćanski oltar nekdanja romarica Terezija: »ker je tako hotel ljubi Bog.«

8. Dr. Francišek Lampe

24. septembra 1900.

Kakor 1862 pri Slomšku je bil 1900 tudi pri Lampetu njegov smrtni dan: 24. september. Tisto leto 1859, ko je Slomšek prenesel in prenovil sedež lavantinske škofije v Mariboru, je bil v Črnem vrhu nad Idrijo rojen preroditelj in obnovitelj naše književnosti, kakor jo zahteva katoliški čut slovenskega ljudstva.

Ustanovitelj in prvi urednik »Doma in Sveta« je vedel, da se bo list, če ostane živ, z leti v obliki in načinu spreminjal; toda, tako je želel in prošil, da ostane zdrav, naj v ideji in smeri ostane isti. »Časi se spreminjajo in naglo beže, kršćanska ideja pa ostane večna.« Noben hvaležen otrok ne sme pozabiti svojega rodu in rodnega kraja; in »Dom in Sveta« je bil rojen v Marjanišču...

Kakor pri vodstvu Marjanišča kot vzgojitelj mladine, je imel Lampe tudi pri »Domu in Svetu«

Drzni vlomilci pred celjskim sodiščem

Celje, 7. maja.

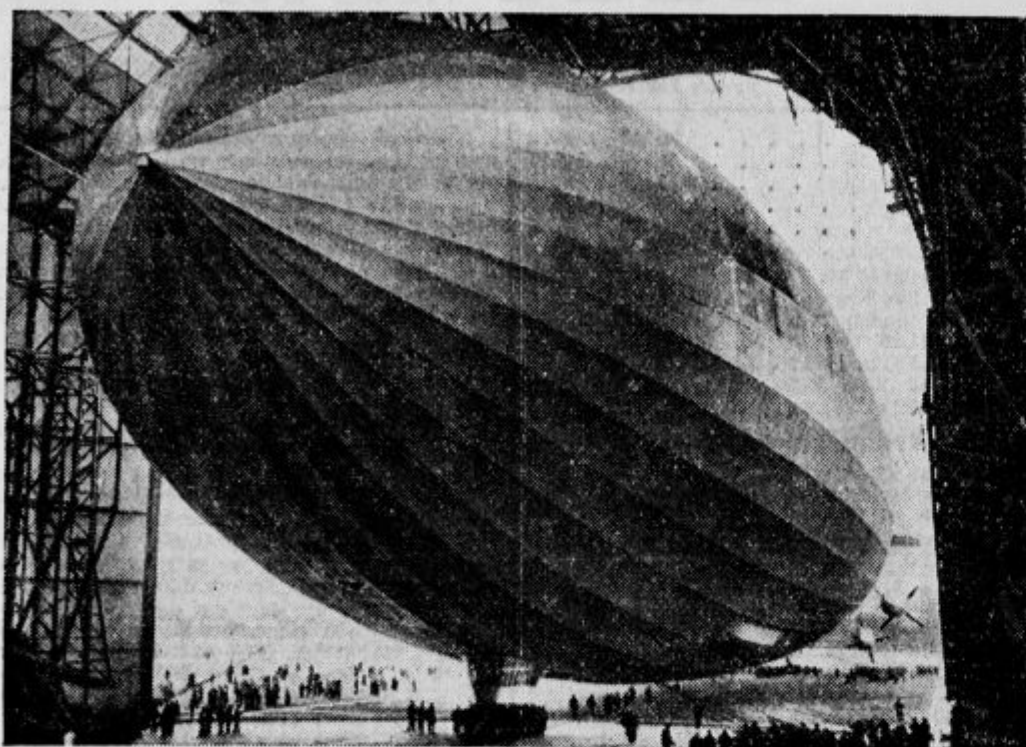
Danes je bila na okrožnem sodišču razprava proti trem mladim vlomilcem in tatovom, ki so se skušali preživljati na nedovoljen način. Na zatožni klopi so sedeli Peček Martin iz Dramelj, mladoletni G. Štefan iz okolice Soštanj in Fužir Ivan, doma iz Radmirja. Peček Martin in G. Štefan sta vlomila v noči na 31. decembra lanskega leta v Lukovici v zaklenjeno stanovanje Breznik Franciške in s pretirno s sekiro izsilila iz nje dva srebrna goldinarja in 150 Din gotovine. Vsi trije pa so 13. septembra lanskega leta v Topolšici ukradli Hrastniku Francu tri gonilne jermene v skupni vrednosti 3500 Din, 25. decembra so ukradli v Zavodni Smrečnik Katarini blaga v vrednosti okrog 1100 Din, v noči 27. septembra v Plešivcu Tamše Jožetu nahrbtnik, prstana in nekaj denarja, v noči na 17. oktobra v Sv. Bricu Drenovec Antoniji 1 kg savskega tobaka, 2,5 kg dunavskega tobaka, 100 zet, 150 bari cigaret, 1500 drava, nekaj mešanik cigar in cigaret, 4 pare nogavic, sukanec, vezalke, 35 kg sladkorja in še tobak v skupni vrednosti 1519 Din. Peček Martin in G. Štefan sta ukradla 29. novembra v Zavodni Ročnici Martinu izpred hleva konjsko opremo, vredno 600 Din. Zagrešili so še več drugih tatvin. Obsojeni so bili: Peček Martin na 6 let robije, trajno izgubo častnih pravic. G. Štefan se odda v poboljševalnico, Fužir Ivan pa na 10 mesecev strogega zapore in triletno izgubo častnih pravic.

Za Binkoži 16. maja vsi v Postojnsko jarno, kjer se vrši velika ljudska veselica, koncert itd. Popolna razsvetljava jame. Prijave sprejema Putnik, Ljubljana in Putnik Maribor ter izletna picarna Okorn, Ljubljana.

Strašna zrakoplovska nesreča

Nemški zrakoplov „Hindenburg“ eksplodiral v zraku

36 ljudi je zgorelo, drugi pa so več ali manj hudo poškodovani. Vnel se je gorljivi plin



»Hindenburg« zapuša svoj hangar v Friedrichshafenu.

Nemška zračna ladja »Hindenburg« je eksplodiral v četrtek zvečer ob 19.15 po ameriškem času. Brž ko je nastala eksplozija, je bila vsa zračna ladja že v plamenu.

»Hindenburg« je prišel v New York z 12 urno zamudo. Pred katastrofo je še letel nad New Yorkom. »Hindenburg« bi se moral vrniti v Evropo opolnoči.

Katastrofa je nastala ravno v trenutku, ko bi morala ladja pristati ob stolp za pristajanje. Naenkrat se je začela strašna eksplozija in ves »Hindenburg« je bil v plamenu. Nekaj trenutkov nato je treščil na zemljo. To je bil 21. polet »Hindenburga« v Ameriko.

Prva reševanja

Prva poročila so velela, da so se rešili iz ognja le trije ljudje: Iz katastrofe zračne ladje »Hindenburg« so se rešili: Clifford Osborn, Josef Spas in Filip Mongon. Rešili so se na ta način, da so skočili skozi okno. Zadnja dva vesta povedati, da je eksplozija nastala v zadnjem delu ladje. Vendar so popreje rešili 64 ljudi, tako da je mrtvih le 34.

Senator g. Copeland, predsednik senatne komisije za zračni promet, je izjavil, da bo takoj uvedena preiskava, da bi mogli ugotoviti vzrok katastrofe.

Ob 20.15 so prvi člani reševalnih posadk lahko vdrli skozi steno ladje v notranjost. Bilo je videti, da ogenj popušča. Reševalci so vdrli najprej v kabino poveljnika, kjer so našli reko truplo, ki je bilo strašno sežgano. Slišale so se še manjše eksplozije in črni dim je pokrival del ostanka zračne ladje.

Lakehurst, 7. maja. AA. (Reuter). Poleg hitrosti in požrtvovanja, ki ga je pokazalo osebje letališča, je treba omeniti tudi izredno hitrost, s katero so prispeli na kraj nesreče ognjegasci. Preden so se mogli približati gorečemu ogradju, je

poteklo več ur. Ameriški trgovinski minister Roper in nemški veleposlanik dr. Luther sta prispela na kraj katastrofe z letali. Trdi se, da je stanje kapetana Lehmana in Prusche zelo resno.

Lakehurst, 7. maja. AA. (Havas). Ponesrečeni zrakoplov je preletel razdaljo iz Frankfurt do Lakehursta v 67 urah in 26 minutah.

New York, 7. maja. AA. (DNB). Po poročilu očevidca se je nesreča zrakoplova »Hindenburg« zgodila ob 19.20 po krajevnem času. Newyorkška policija je takoj po radiju poklicala vse okolišnje kraje, naj pošljejo zdravnike, bolniške vozove in bolničarke na kraj nesreče. Tudi letalska družba American Air Line je poslala tjakaj iz Newara letalo z zdravniki in oboji. Reševalna dela opravlja vojaški oddelek iz Filadelfije, ki je bil v pripravljenosti kot rezerva osebja, ki naj bi zračni ladji pomagala pri pristanku. Katastrofa nemškega zrakoplova je vzbudila po vsej Ameriki globoko ožalo. Trgovinski minister Roper je izjavil, da bo storil vse, kar je v njegovi moči, da rešijo, kar se še rešiti da.

Koliko je žrtev

Najnovejša poročila iz Lakehursta poročajo, da je doslej 34 mrtvih, med katerimi sta vstela že tista dva, ki sta zaradi poškodb umrla v bolnišnici. Torej je ostalo živih 24 popotnikov in 42 mož posadke.

Na kraj nesreče je takoj prihitela policija z newyorkskim županom na čelu, da je nudila žrtvam prvo pomoč, reševala in vzdrževala red.

Kakor sporočajo iz Nemčije, se bodo danes v soboto vkrcali na ladjo Bremen funkcionarji nemškega zračnega ministrstva ter člani Zeppelinove družbe, ki odstopujejo v New York, kjer bodo tudi sami preiskavali, kaj je vzrok te strašne nesreče.

Lakehurst, 7. maja. AA. (Havas). Ob 9. dopoldne je znašala bilanca katastrofe: 34 mrtvih na licu mesta, 2 umrla v bolnišnici, 66 rešenih, od teh je 24 potnikov in 42 članov posadke.

Kako se je zgodila nesreča

Član posadke z letališča je bil ravno ob stolpu, kjer bi moral pristati »Hindenburg«. Sprejeli del ladje se je že blizal stolpu. Ta ve povedati o nesreči tole:

»Hindenburg« je bil kakih 100 m nad zemljo, ko je nastala katastrofa. Prav lahko sem opazoval potnike, ki so se ob oknih smejali, mahali z robcami in bili silno srečni, da so prišli. Naenkrat je nastala strašna eksplozija. Skušali smo čimprej zbežati iz jezera plamenov ladje, ki je padla na zemljo. Nekaj minut nato smo se vrnili na ruševine vkljub temu, da se je širila strašna vročina iz ogradj trupa zračne ladje. Ko smo prišli na kraj nesreče, smo lahko izrekli samo tri zgojenela trupla, ki jih je treba identificirati.

Ameriško letalsko ravnanje je izdalo že vse odredbe, da se takoj uvede preiskava o vzrokih katastrofe. Ameriški strokovnjaki menijo, da je katastrofa nastala zaradi preobilnega vodika v trupu ladje. Isti strokovnjaki pravijo, da je dr. Eckener že ob svojih prvih poletih v Ameriko priporočal, da se naj uporablja samo helij. Toda helij je bil predrag, poleg tega pa se lahko nabavljala v velikih količinah samo v USA in Kanadi.

O katastrofi »Hindenburga« poročajo naslednje podrobnosti:

Ko se je snoči hotel »Hindenburg« spustiti na letališče v Lakehurstu, je nastala eksplozija, ki je popolnoma uničila zračno ladjo. Ladja je takoj padla na zemljo. Na »Hindenburg« je bilo 36 potnikov in 60 mož posadke. Posadka je bila radi tega tako številna, ker je ladja vzela s seboj mnogo mož novincev, ki bi se naj izvežbali za nadaljnje polete. Dosedaj so rešili 44 mož posadke in 20 potnikov.

Kolikor se je moglo sedaj nabrati podatkov, se vidi, da so bili pogoji za pristajanje zelo slabi. Ladja je križarila celo uro nad letališčem, ker je čakala, da bi se vreme popravilo. Eksplozija je nastala v trenutku, ko se je zračna ladja približala jamboru, na katerega bi jo privežali. Na zadnjem delu ladje je izbruhnil požar. V nekaj minutah je ladja zgorela. Zračni ladji je poveljeval kapitan Pruss. Kapitan Lehmann je bil na ladji kot kapitanov svetovalec. Oba kapitana sta dobila hude opekline. Zastopnik družbe je ob 4 zjutraj po srednjeevropskem času izjavil, da je rešenih 64 oseb, med temi je 20 potnikov.

Žalost v Nemčiji

Berlin, 7. maja. AA. Eksplozija na zračni ladji »Hindenburg« je v uradnih in letalskih krogih v Berlinu izzvala strašno potrtost. Dosedaj še ni bilo objavljeno nobeno uradno poročilo. Nemške radijske postaje so ravno končale svoje oddaje, ko je prišla vest o katastrofi v Berlin. V letalskem ministru so zelo rezervirani in ne marajo dajati nobenih izjav. Pravijo samo, da hočejo počakati na uradno poročilo ameriških letalskih oblasti. Propagandni minister je vest o katastrofi sporočil Hitlerju ravno v trenutku, ko se je vrnil iz Kiela. Kapitan Pruss, ki je poveljeval prvič, je imel za svetovalec ob sebi kapitana Lehmana, ki je že večkrat poveljeval zračni ladji »Zeppelin«, pa tudi »Hindenburg« na poti čez Atlantski ocean.

Iz Berlina poročajo nemška uradna poročila, da je Hindenburgova nesreča v vsej Nemčiji povzročila velikansko žalost. Z vseh uradnih in v večine zasebnih hiš viharajo žalne zastave. V vseh gledališčih in kinih so za petek morali odpovedati vse vesele igre ter jih nadomestiti z resnimi igrami. Vse nemško ljudstvo žaluje zaradi te nesreče, katera res pomeni za ves nemški narod velikanski udarec.

Strokovnjaki govore

Lakehurst, 7. maja. AA. Nemški veleposlanik dr. Luther pravi v kratki izjavi, ki jo je dal novinarjem, med drugim, da dananjša nesreča ne more omajati zaupanja v zrakoplove, ker je že gotovo, da ni nastal iz tehničnih napak.

Lakehurst, 7. maja. AA. (Stefani). Strokovnjaki odklanjajo podmeno, da bi se bil zrakoplov »Hindenburg« ponesrečil zaradi strele.

Lakehurst, 7. maja. AA. (Havas). Podpredsednik upravnega odbora Ameriške Zeppelinove družbe von Meissner je izjavil, da sta mogoča dva vzroka katastrofe:

Prvič je treba upoštevati okolnost, da je zrakoplov prispel v prav slabem vremenu in da je moral zaradi tega odložiti pristonek za eno uro; v takih okoliščinah ni izključeno, da se je na površini nabrala elektrika in da so v hipu, ko se je prva jeklena veriga dotaknila droga, preskočile iskre in vžgale vodik.

Druga možnost pravi, da so v samih motorjih nastale iskre tedaj, ko je zrakoplov ustavljal brzino in začel spuščati vodik. Morda je pri ti priliki nekaj vodika zaneslo v neposredno bližino katerega motorja.

Berlin, 7. maja. AA. (DNB). V kolikor današnji jutranjiki pišejo o nesreči zrakoplova »Hindenburg«, priznavajo vsi soglasno, da je zrakoplov opravil nešteto poletov brez vsake nezgode in da je v šestih letih plul čez ocean točno po določenem voznem redu brez vsake pokvare. Katastrofa »Hindenburga« je za nemško ljudstvo huda preizkušnja, ki pa mu ne bo vvela poguma. V Friedrichshafnu že dokončujejo novo zračno ladjo, ki bo začela že v kratkem leteti nad oceani in ustvarjati stike med Nemčijo in drugimi narodi.

Zgodovina nemških zrakoplovov

Ze davno pred svetovno vojno je nemški grof Zeppelin začel delati poskuse, da bi na mestu letal, ki so bila komaj v povojih in ki so strokovnjaki o njih samo še teoretično govorili, za zračni promet uvedel večji zrakoplov, ki bi se dal voditi kakor se da po morju voditi in krmariti velika ladja. Grof Zeppelin s svojo zamisljavo dolgo ni uspel. Vendar je bil vztrajen in ni odnehal.

Pred in med vojso

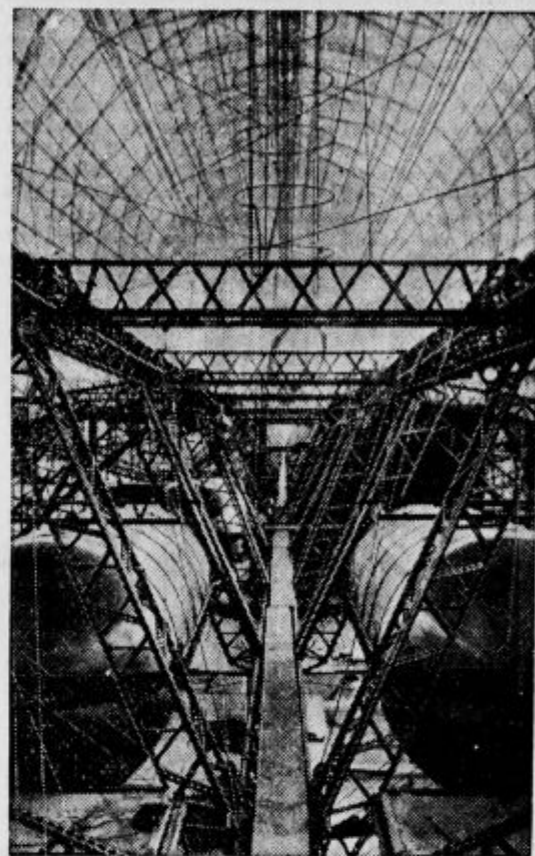
Nazadnje, ker je dobil mogočne zaščitnike, se mu je posrečilo zbrati toliko denarnih sredstev, da se je l. 1900 lotil zgradbe prvega vodiljivega zrakoplova, ki pa se ni obnesel ter so ga že eno leto kasneje zopet razdrli. Grof je svojo misel vztrajno zagovarjal, dokler se mu ni posrečilo dobiti sredstev za drugi vodiljivi zrakoplov, ki je bil narejen leta 1905. Temu zrakoplovu se je prvemu posrečilo, da je pristal na tleh, toda v noči od 17. na 18. januarja leta 1906 ga je zajel velikiški orkan ter ga raztrgal.

Se istega leta so Nemci zgradili svoj tretji vodiljivi zrakoplov, ki je tri leta kasneje kljuboval nad Monakovim tudi hudim viharjem. Ta zrakoplov so leta 1912 predelali v vojaški zrakoplov ter ga naslednje leto 1913 razdrli.

Leta 1908 so Nemci zgradili prvi vodiljivi zrakoplov za prevažanje popotnikov. Imenovali so ga L. Z. IV. Toda ta zrakoplov je bil na svoji vožnji iz Mainza 5. avgusta 1908 uničen. Zašel je v nevihto, ki ga je razdejala. Ze naslednje leto so naredili nov zrakoplov L. Z. V., ki so ga izročili vojaški upravi v uporabo. Toda ta zrakoplov je bil od viharja uničen 24. aprila 1910.



Notranjost kabin v gondoli za popotnike, iz katerih je bil skozi okna lep razgled na zemljo.



Pogled v notranjost orjaškega zrakoplova »Hindenburg«: hodnik z motorji in posadami za olje.

New York, 7. maja. AA. (Reuter). V Zedinjenih državah se je tekom dopoldneva začelo širiti prepričanje, da je zrakoplov »Hindenburg« postal žrtev politične sabotaže. Po njegovem je zdaj še nemogoče predočiti si natanko vzroke in pa podrobnosti katastrofe. Po njegovem mišljenju je po tej nesreči nujno potrebno, da nehajo zrakoplove polniti z ogljikom in uporabljati za to helij. To stališče je on že od začetka zastopal. Nesreča se je pripetila po njegovem mnenju skoraj gotovo zaradi tega, ker je bil »Hindenburg« napolnjen z vnetljivim vodikom.

Kaj pravi Dr. Eckener?

Dr. Hugo Eckener, ravnatelj zeppelinovskih delavnic in bivši poveljnik zrakoplova »Zeppelin«, ki živi zdaj v Gradcu, je izjavil časnikiarjem, da je za katastrofo izvedel takoj. Po njegovem je zdaj še nemogoče predočiti si natanko vzroke in pa podrobnosti katastrofe. Po njegovem mišljenju je po tej nesreči nujno potrebno, da nehajo zrakoplove polniti z ogljikom in uporabljati za to helij. To stališče je on že od začetka zastopal. Nesreča se je pripetila po njegovem mnenju skoraj gotovo zaradi tega, ker je bil »Hindenburg« napolnjen z vnetljivim vodikom.

Tudi leta 1909 so Nemci zgradili še en vodiljivi zrakoplov, ki so ga imenovali L. Z. VI. S tem zrakoplovom je grof Zeppelin sam vozil nad Berlinom. Zrakoplov so pozneje predelali v popotniški zrakoplov, ki pa je že 14. novembra leta 1910 zgorel.

Izmed naslednjih 12 zrakoplovov, ki so jih Nemci gradili do leta 1913, jih ni nič manj kakor 7 zgorelo ali se kako drugače ponesrečilo. Nato so leta 1913 in 1914 do svetovne vojne zgradili še 6 zrakoplovov, katere pa so vse oddali vojaštvu.

Silno veliko zrakoplovov so zgradili nato med svetovno vojno, vsega skupaj kar 66 za mornarico in 35 za armado. Toda izgube zeppelinov med vojno so bile ogromne. Kolikor je znano, so med vojno sovražniki Nemčije uničili 66 zrakoplovov, med njimi samo nad Londonom 12!

Po vojski

Po mirovnih pogodbah so morali Nemci oddati Italiji en zeppelin, ki je v Italiji dobil ime »Esperia«, enega Japoncem, enega Francozom, ki so ga pod imenom »Dixmuid« porabljali za svoje vojaške namene. Ta zrakoplov je leta 1923 preplul Sredozemsko morje ter ostal v zraku celih 113 ur. Pri tej priliki je prevozil 8000 kilometrov. Nadalje so Francozi dobili od Nemcev še tri druge zrakoplove, med njimi zeppelin »Nordstern«, zgrajen leta 1919, ki pa se je pozneje z vso posadko ponesrečil.

Med zrakoplovi, ki jih je morala Nemčija oddati svojim nekdajnim sovražnikom, je treba omeniti še zlasti L. Z. 126, ki je preplul Atlantski ocean ter je potem vstopil v službo ameriške vojne mornarice pod imenom »Los Angeles«.

Leta 1927 je znameniti zrakoplovski nemški strokovnjak dr. Eckener, ki sedaj živi v Gradcu, ker so ga narodni socialisti v Nemčiji odžagali, započel veliko zbirko nemškega naroda za nov zeppelin, katerega so res zgradili pod imenom L. Z. 127 ter ga krstili za »Graf Zeppelin«. Ta velikanski zrakoplov je že leta 1928 odplul po Nemčiji, leta 1929 po Sredozemskem morju, in sicer kar dvakrat, ter še iste leta skušal priti v Ameriko, kar pa se mu je takrat meseca majnika ponesrečilo. Zato pa je ta zrakoplov še istega leta meseca avgusta srečno priplul v Ameriko ter 4. avgusta pristal v newyorkskem letališču Lakehurst. Poslej je ta zrakoplov redno vozil med Evropo in Ameriko. Leta 1929 je obiskal tudi Tokio. Zadnja leta je pod vodstvom dr. Eckenerja začel voziti v južno Ameriko, medtem ko so Nemci leta 1933 zgradili novi zrakoplov L. Z. 129 in ga krstili za »Hindenburg«, ki je imel nalogo voziti v severno Ameriko. Na predvečerajšnji poti v severno Ameriko pa je orjaka zadela katastrofa.

Medtem ko ima zrakoplov »Graf Zeppelin« vsebine 105.000 kub. centm., jih je ponesrečeni »Hindenburg« imel 190.000. »Graf Zeppelin« je dolg 235 metrov, »Hindenburg« pa je bil 248 metrov dolg. Ze iz teh podatkov je razvidno, koliko je bil »Hindenburg« večji kakor pa njegov prednik, ki še deluje, čeprav je precej starejši. Med tem Nemci grade nov zrakoplov.

MALI OGLASI

V malih oglasi velja vsaka beseda. Dne 1.—; ženski oglas Dne 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Dne 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega snajaja se računa enokolonska, 3 mm visoka politna vrstica po Dne 250. Za pisane odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

* KINO *

UNION
Premiera vefilma
iz dobe francoske revolucije
V senci giljotine
Ronald Colman, Elisabeth Allan
Radi isredne dolžine filma predstave
ob 16, 18.45 in 21.15

MATINEJA danes ob 14.15, jutri ob 11. uri
Chopinov poslovinni valček

TEL. 27-30 SLOGA

Najlepša opereta letošnje sezone
ROSE MARIE
Jeanette Mac Donald in Eddy Nelson

Danes ob 14.15, jutri ob 11. uri
ROSE MARIE

TEL. 21-24 MATICA

Premiera!
Veseli film iz dobe velikega Napoleona
Noč s cesarjem
Jenny Jugo, Richard Romanowsky

Predstave ob 16, 19.30 in 21.15 uri

Službe iščejo

Snazna postrežnica

išče službo za dopoldansko pospravljanje in kuhanje in popoldansko delo na vrtu v Celju. Nalov v podružnici »Slov.« v Celju. (a)

Službodobe

Organist in cerkovnik
dobi takoj službo. Zupni
urad Buče. (b)

Izprašan krojač

prvovrstna moč, za Wolf-
lokomobil, dobi službo. —
Ponudbe z referencami
poslati v upravo »Slov.«
pod »Izprašan krojač« št.
7191. (b)

Dobra gospodinja

poštena, zanesljiva, dobi
stalno namestitev v bolj-
ši hiši z dvema osebama
v Južni Srbiji. Ponudbe
v upravo »Slovenca« pod
»Inženjer« št. 7177. (b)

Kolarskega pomočnika

izvežbanega v izdelavi
karoserij, takoj sprejemem
— Avtobus Rožina, Siska.

Vajenca za mesarijo

močnega, po možnosti z
znanjem nemščine, spre-
mem. Veber, Celje. (v)

Kupimo

Bencin-pumpo
rabljeno, kupim. Ponudbe
v upravo »Slovenca« pod
»Bencin-pumpa« št. 7196. (b)

Obhajilne slike

čez 50 različnih vzorcev
po velikosti od Din 1'—
dalje nudi trgovina

H. NIČMAN, LJUBLJANA
KOPITARJEVA UL. 2

Denar

Posojila dajem

državnim in privatnim na-
meščencem v Ljubljani v
gotovini in blagovnih bo-
nih Hermes. Informacije:
Tavčarjeva 2. (d)

Al. Planinšek

Ljubljana,
Beethovnova 14/1,
telefon 35-10
vnovči vloge

vseh denarnih zavodov
najkulantneje takoj v go-
tovini in daje informacije
brezplačno.

Vrednostne papirje

vseh vrst kupuje Sloven-
ska banka v Ljubljani,
Krekov trg 10, tel. 37-52.

Bančno kom. zavod

Maribor, Aleksandrova 40
vam vnovči
VLOGE

vseh denarnih zavodov
najboljše. — Obrnite se le
na naš zavod, ker vam
po potrebi tudi vnaprej
posljemo gotovino. — Za
odgovor priložiti za Din
3.— znamk.

Obri

Trajno ondulacijo

in barvanje las izvršuje
točno in solidno damski
česalni salon »OLGA« —
Ljubljana, Beethovnova
ulica 14. (t)

Trenchcoate

vetrne suknjiče, novosti
za športne obleke — nudi
ceneno Presker, Sv. Petra
cesta 14. (t)

Posestva

Kunaver Ludvik
gradbeno-strokovno na-
obraženi posredovalec, Ce-
sta 29. oktobra 6, telefon
37-33 — ima naprodaj več-
je število parcel, kom-
pleksov, posestev, gozdov,
trgovskih in stanovanj-
skih hiš in vil. Poobla-
sčen graditelj in sodni ce-
niliec za nasvete brezplačno
na razpolago. (p)

Dve parceli

v zelo lepi legi ob Strmi
poti in Strelški ulici na-
prodaj. Natančnejše po-
datke izveste v elektro-
trgovini v pasaji palače
Viktorijske. (p)

Hiša

pri Stadijnu, 6 sob itd.,
lep sadni vrt 900 m², upo-
raben tudi za zidanje
stanovanjske ali vogalne
trgovske hiše — ugodno
naprodaj. Pojasnila daje
Urbančič, Bežigrad, Hra-
nilniška 7. (p)

Stanovanja

ODDAJO:

Z avgustom
oddam stanovanje treh
sob in kopalnice. Zarni-
kova 9-I., pri sv. Jožefu.

Kupujte pri naših inserentih

RABIM DENAR

zato bom prodala

približno **2000** parov prvovrstnih

→ **ČEVLJEV**

DELOMA IZPOD NABAVNE CENE

TRGOVINA
ČEVLJEV

FRANJA SNOJ

Prešernova ulica št. 32

Zanimalo

Vas bo,

da ima tvrdka

R. Miklauc

„Pri Škofu“

na zalogi vse vrste

SVILE

kot crep de chine,
crep marocaine
itd. v najnovejših
modnih vzorcih.

Cene
zelo ugodne!

Čitajte in širite
»Slovenca«

Izbira ni težka,

kadar treba določiti časopis, v ka-
terem naj oglašuje trgovec ali obrt-
nik. Vsakdo bo pri tem upošteval
list, potem katerega bo prišel naj-
sigurnejše v stik z najširšimi kupno-
močnimi sloji prebivalstva. In to je
naš dnevnik »SLOVENE«, ki ga
bere — posebno ob nedeljah — s
malo izjemami vsaka slovenska hiša.
En poskus Vas o uspehu prepriča!

Za birmance:

vsakovrstne molitvenike kot:
»Pri Jezusu«, »Večno življenje«
i. t. d., rožne vence, verižice,
svetinjice, trakove, mirtine
venčke in šopke, ročne torbice
kupite najceneje v trgovini:

H. NIČMAN, Ljubljana

Kopitarjeva ulica 2.

EDINSTVENO PRILIKO VAM NUDI IZREDNA PRODAJA

PRIBLIŽNO 3000 PAROV
PRVOVRSTNIH

ČEVLJEV - JARA

PO SILNO ZNIŽANIH CENAH

JARA CEVLJI: Ljubljana: Sv. Petra c. 20
Zagreb: Ilica štev. 19

Umrla je naša dobra mama, stara
mama, tašča in svakinja, gospa

**Ana Pirkovič
roj. Selan**

vдова po črkostaven

Pogreb ljubljene pokojnice bo v ne-
deljo, dne 9. maja ob pol 4 popoldne
iz Rožne doline, Cesta VIII. št. 7 na
pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 7. maja 1937.

Zaluječi ostali.

V visoki starosti 89 let je danes, previdena s tolažili sv. vere,
umrla moja ljubljena sestra in teta, gospa

Jerica Skube

vдова šolskega sluge

Pogreb drage pokojnice bo v nedeljo, dne 9. maja ob 2
popoldne iz hiše žalosti Vegova ul. 6 na pokopališče k Sv. Križu.
Sv. maša zadušnica se bo darovala v četrtek, dne 13. maja
ob 7 zjutraj v župni cerkvi Marijinega Oznanjenja.
Ljubljana, dne 6. maja 1937.

Marija Wild, sestra.

Rudolf Timmermans:

40

Junaki iz Alcázarja

Parlamentarec.

Dan kasneje pa zvečer spet spregovori rdeči me-
gafon.

Branilci Alcázarja komaj da poslušajo. Saj vedo,
da bo spet stara pesem: Prinesite nam glavo Moscar-
dója in vdajte se! Ali pa bodo same psovke, ki so jih
že zadosti slišali.

Pa ne, to je zdaj nekaj drugega! Poročilo je tudi
za polkovnika Moscardója. Ta ima svojo štabno pisarno
v južnem delu Alcázarja in more odtod razločno slišati
glas, ki pravi:

»Pozor, pozor! Važno oznanilo:

Vodstvo v Toledu bivajočih čet je sklenilo, da po-
šlje oblegancem v Alcázarju parlamentarca, ki naj po-
sreduje za predajo trdnjave. Vodstvo predlaga za ju-
tri ob devetih dopoldne obojestransko premirje, v ka-
terem naj parlamentarec predloži voditelju posadke
Alcázarja pogoje in naj vodi pogajanja.

To oznanilo ponovijo še enkrat. Nato sledi odmor.
Od nikoder ne počí strel.

Moscardó preudarja. Pogoj parlamentarca brčkone
ne bodo sprejemljivi, saj, kar si sovražnik želi, je le
predaja Alcázarja, predaja trdnjave in v to Moscardó
ne bo privolil, pa če bi vsem življenje podarili.

Toda on ima neko drugo željo in mogoče bo na ta
način izpolnjena.

Po svojem odjantantu veli sporočiti sovražniku, da
soglašja s predlogom.

Točno ob devetih dopoldne utihne streljanje pušk
in mrtvaških ragelj. Iz ulice ob južnovzhodnem stolpu
Alcázarja izstopijo trije častniki z belo zastavo. To so
častniki španske armade, ki se borijo na strani
madriške vlade. Zdaj so oblečeni v uniformo milič-
nikov, »el mono azul«, v modro delavniško obleko
mehaničkov.

Srednji izmed treh ima kot znak za svoj čin osem-
oglati zvezdo. To je major Rojo, odposlanec oblegalcev.

Odpro se vzhodna vrata trdnjave, Puerta de
carros. Moscardójev adjutant, stotnik Morena, sprejme
majorja.

Trda doba obleganja, trajna napetost živcev, ko-
maj zadostno spanje in pomanjkljiva prehrana, vse
to je vzelo oblegancem telesno svežost in strunost.
A stotnik Morena tega noče pokazati. Visoko vzravn-
nan pozdravi parlamentarca po vojaško. Kratke
opazke o obojestranskem premirju sledijo pozdravu,
potem pa Morena zaveže majorju oči in ga odvede v
trdnjavo.

Oba častnika, ki sta prišla z majorjem, ostaneta
zunaj.

Stotnik Vela se jima pridruži. Oblečen je le v
hlače in srajco in nima nobenih znakov, da bi ga bilo
moči spoznati, da je častnik.

»Buenos días, señores!«

»Dober dan,« odzdravita častnika.

Eden izmed njiju mu iz vkladnosti ponudi cigareto.

»Izvolite kaditi?«

»Muchas gracias, señor,« se zahvali Vela in vzame
cigareto in se mora premagovati, da bi mu glas ne
zvenel preveč veselo radi te malenkosti, ki jo je mor-
al tako dolgo pogrešati.

Ko pristopi častnik bliže k njemu, da bi mu pri-
žgal cigareto, mu zasepeče: »Vdajte se! Kaj bi se še
nadalje upirali!«

»Mislim, draga moja gospoda, da je samo major
Rojo parlamentarec, on se pa itak pogaja s polkovni-
kom Moscardójem! Torej se nikar ne vmešavajte!«
reče Vela in nalahno muzanje mu huščne krog ustnic.

»Sicer pa —, vsa čast vašemu tobaku, izvrsten je.«
Vela kadi cigareto z užitkom človeka, ki vé, kaj
je cigareta.

Skozi okna gledajo blede, bradati obrazi oble-
gancev in vsi so še malo plašni, še malo skriti. S po-
želenjem opazujejo kadeče častnike.

»Pač že dolgo niste kadili, kajne?«

»Res je. Cigaretnega papirja imamo še, le tobaka
nam je nekam zmanjkalo.«

»Če vas morem razveseliti, izvolite!« Častnik mu
podá zavoček tobaka.

»Tudi za primer, da se ne vdamo?« vpraša Vela
s finim smehljajem.

»Zdaj je premirje! Kar bo potem, nas pa nič ne
briga.«

»Lepa hvala!«

S prvega nadstropja zabinglja z okna vrvice in:

»Vela!« tiho zasika.

Stotnik pogleda kvišku. Ondi stoji nekaj tovari-
šev in napravi kretnjo z roko, ki jo on kaj kmalu
razume.

»Trenutek, gospoda,« pravi obema častnikoma in
se hitro obrne, priveže zavoček na vrvice —, nato
suneč — in že je zgorej.

»Če je pa stvar taka, gospod...«

»Stotnik Vela,« doda Vela in salutira.

Celotna naročnina na:
Lepotnico in Ljudsko knjižnico
3 vezane knjižice mesečno Din 11.—
4 vezane knjižice mesečno Din 9.—
Zbirko mladinskih spisov
JUGOSLOVANSKA KNJIŽARNA